

Bruxelles, 21 noiembrie 2023
(OR. en)

15737/23

COLAC 152

REZULTATUL LUCRĂRILOR

Sursă:	Secretariatul General al Consiliului
Destinatar:	Delegațiile
Subiect:	Concluziile Consiliului privind relațiile dintre UE și America Latină și zona Caraibilor

În anexă se pun la dispoziția delegațiilor Concluziile Consiliului privind relațiile dintre UE și America Latină și zona Caraibilor, astfel cum au fost aprobate de Consiliu la cea de a 3985-a reuniune a sa, desfășurată la 21 noiembrie 2023.

Concluziile Consiliului privind relațiile dintre UE și America Latină și zona Caraibilor

1. Un parteneriat strategic consolidat și modernizat între Uniunea Europeană (UE) și America Latină și zona Caraibilor (ALC) este mai important ca oricând. Unindu-și forțele, UE și ALC pot aduce o schimbare semnificativă în promovarea creșterii durabile, în construirea unor societăți echitabile și reziliente și în promovarea păcii și securității, a multilateralismului incluziv și a ordinii internaționale bazate pe norme. Valorile comune, în special democrația, statul de drept, egalitatea de gen și respectarea drepturilor omului, trebuie să rămână în centrul relațiilor UE-ALC. Împreună, UE și ALC sunt mai puternice și mai bine poziționate pentru a aborda multiplele provocări ale lumii de azi, inclusiv crizele climatice și de mediu mondiale.
2. Cel de al treilea summit dintre UE și Comunitatea Statelor Latinoamericane și Caraibiene (CELAC), desfășurat la Bruxelles în perioada 17-18 iulie 2023, a relansat relația biregională la cel mai înalt nivel și a reafirmat parteneriatul unic dintre cele două regiuni. Un dialog deschis, incluziv și constructiv le-a permis ambelor regiuni să înțeleagă mai bine interesele, prioritățile și preocupările celeilalte părți. Este important ca acest proces de dialog mai strâns să continue, inclusiv prin intensificarea contactelor și a vizitelor la nivel înalt între UE și țările ALC.
3. Summitul a stabilit o agendă comună ambițioasă și orientată spre viitor, care ar trebui pusă în aplicare în anii următori. Consiliul salută noul impuls al relațiilor UE-ALC și Comunicarea comună intitulată „O nouă agendă pentru relațiile dintre UE și America Latină și zona Caraibilor” a Comisiei Europene și a Înaltului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate, inclusiv prioritățile prezentate și acțiunile propuse.

4. Parteneriatul UE-ALC se întemeiază pe angajamentul fundamental al ambelor regiuni față de toate scopurile și principiile consacrate în Carta Organizației Națiunilor Unite (ONU), inclusiv principiile suveranității și integrității teritoriale, precum și în Declarația Universală a Drepturilor Omului și în dreptul internațional umanitar. UE reafirmă importanța promovării, protejării și respectării tuturor drepturilor omului și libertăților fundamentale, inclusiv a libertății de exprimare și a mass-mediei, precum și a protecției apărătorilor drepturilor omului și a jurnaliștilor. UE reafirmă, de asemenea, necesitatea de a consolida statul de drept și democrația, inclusiv alegerile libere și echitabile, incluzive, transparente și credibile și egalitatea de gen. UE va menține un dialog strâns cu ALC cu privire la punerea în aplicare a acestor principii și va coopera în vederea promovării unei abordări bazate pe drepturi, a combaterii inegalităților, a promovării dreptului la un mediu curat, sănătos și durabil, a protejării spațiului civic și a combaterii tuturor formelor de discriminare, inclusiv pe motive de sex, rasă, origine etnică sau socială, religie sau convingeri, opinii politice sau de orice altă natură, handicap, vârstă, orientare sexuală și identitate de gen.

5. UE își va continua colaborarea cu ALC în ceea ce privește războiul de agresiune neprovocat și nejustificat al Rusiei împotriva Ucrainei, inclusiv în ceea ce privește repercusiunile acestuia resimțite și cu mult în afara Europei. În declarația summitului UE-CELAC, liderii din ambele regiuni și-au exprimat profunda îngrijorare cu privire la războiul în curs împotriva Ucrainei, care continuă să provoace imense suferințe umane și exacerbează fragilitățile existente în economia mondială, limitând creșterea economică, crescând inflația, perturbând lanțurile de aprovizionare, sporind insecuritatea energetică și alimentară și mărinnd riscurile la adresa stabilității financiare. Liderii și-au exprimat, de asemenea, sprijinul pentru eforturile care vizează o pace justă și durabilă, în conformitate cu Carta ONU. UE va solicita sprijinul țărilor ALC pentru formula de pace a Ucrainei, inclusiv prin intermediul unui viitor summit mondial pentru pace, pentru tragerea la răspundere pentru crimele de război, crimele de agresiune și alte crime foarte grave comise în timpul războiului, precum și pentru combaterea dezinformării desfășurate de Rusia.

6. Un parteneriat UE-ALC puternic necesită un angajament politic reînnoit la toate nivelurile, precum și în cadrul forurilor multilaterale. La nivel biregional, UE va continua să consolideze dialogul și cooperarea incluzive cu CELAC prin organizarea de summituri o dată la doi ani, următorul în Columbia în 2025, precum și prin reuniuni periodice ale miniștrilor afacerilor externe. Consiliul salută foaia de parcurs biregională pentru perioada 2023-2025 prezentată în cadrul summitului UE-CELAC și așteaptă cu interes punerea ei în aplicare. Consiliul încurajează instituirea promptă a instanței de coordonare consultative convenite pentru a promova angajamentele comune.

7. UE va continua să colaboreze cu zona Caraibilor ca o subregiune distinctă cu propriile sale particularități, în urma reuniunii liderilor din UE și zona Caraibilor care a avut loc la Bruxelles la 17 iulie 2023. O reuniune ministerială UE-zona Caraibilor în 2024 va contribui la consolidarea agendei comune care include cooperarea privind schimbările climatice, atenuarea defrișărilor, protecția biodiversității, reforma sistemului financiar internațional, implicarea sectorului privat, în special prin intermediul Agendei de investiții „Global Gateway” UE-ALC, incluziunea socială, dezvoltarea umană și provocările în materie de securitate. Relațiile viitoare vor fi continuate în contextul noului Acord de parteneriat dintre Uniunea Europeană și statele membre ale acesteia și membrii Organizației statelor din Africa, zona Caraibilor și Pacific (UE-OSACP) și al protocolului regional al acestuia pentru zona Caraibilor. UE reafirmă necesitatea de a acorda atenția cuvenită provocărilor în materie de dezvoltare durabilă cu care se confruntă statele insulare mici în curs de dezvoltare (SIDS), având în vedere vulnerabilitatea lor deosebită la schimbările climatice, inclusiv creșterea nivelului mării. Acest aspect este evidențiat și în perioada premergătoare celei de a patra Conferințe internaționale privind SIDS din Antigua și Barbuda în mai 2024. Va continua, de asemenea, consolidarea cooperării dintre ALC și regiunile ultraperiferice ale UE, precum și cu țările și teritoriile de peste mări situate în regiunea ALC.

8. UE va continua să sprijine inițiativele naționale și internaționale menite să restabilească condițiile de guvernanță și securitate necesare pentru organizarea de alegeri libere în Haiti, să asigure accesul umanitar la populațiile care au nevoie de protecție și să abordeze agravarea crizei multidimensionale.

9. UE va continua să colaboreze cu alte grupări subregionale, precum și cu organizațiile internaționale active în regiune. UE s-a angajat să organizeze summituri periodice cu partenerii strategici Brazilia și Mexic. UE va continua să consolideze dialogurile politice bilaterale și să colaboreze în mod constructiv cu țările din regiune într-un spirit incluziv, recunoscând, de asemenea, rolul vital și contribuțiile organizațiilor societății civile în această privință. UE va continua să sprijine activ pacea și soluțiile democratice în regiune, cum ar fi în cazul procesului de pace din Columbia și al negocierilor derulate de Venezuela în cadrul procesului din Mexic.

10. La nivel multilateral, UE și ALC sunt parteneri naturali și ar trebui să își consolideze în continuare cooperarea în ceea ce privește abordarea provocărilor regionale și mondiale. UE se angajează să colaboreze cu partenerii ALC pentru punerea în aplicare a Agendei 2030 și a obiectivelor sale de dezvoltare durabilă (ODD), precum și pentru reforma guvernantei mondiale, inclusiv a arhitecturii financiare internaționale, pentru ca aceasta să devină mai incluzivă și mai eficace. Colaborarea solidă UE-ALC la ONU și schimburile periodice dintre UE și sistemul interamerican al drepturilor omului ar trebui să continue. Ar trebui consolidată cooperarea în contextul OMC, în special în ceea ce privește cea de a 13-a Conferință ministerială (CM13) care urmează să aibă loc și procesul în curs de reformă a OMC.

11. Consiliul recunoaște importanța consolidării și dezvoltării unei agende comerciale și de investiții solide a UE-ALC, bazate pe o rețea extinsă de acorduri comerciale și de asociere bilaterale și regionale între cele două regiuni. Punerea în aplicare deplină a acordurilor existente și ratificarea acordurilor semnate și aplicate în prezent reprezintă priorități importante. Consiliul salută semnarea iminentă a acordului modernizat dintre UE și Chile, așteaptă cu interes finalizarea rapidă a acordului modernizat cu Mexicul și ia act de lucrările în curs dintre UE și Mercosur.

12. Consiliul salută Agenda de investiții „Global Gateway” UE-ALC, care demonstrează prioritățile comune ale UE și ALC și se bazează pe cele mai înalte standarde sociale și de mediu, precum și pe transparență, care definesc modul în care Europa își desfășoară activitatea de afaceri. Astfel cum s-a reiterat în cadrul primei reuniuni a miniștrilor economiei și finanțelor UE-CELAC, care a avut loc la Santiago de Compostela la 15 septembrie 2023, Agenda de investiții „Global Gateway” UE-ALC va juca un rol esențial în abordarea lacunelor în materie de investiții în regiune, cu scopul de a mobiliza atât capitalul privat, cât și finanțarea publică din partea UE și a statelor sale membre, în cadrul unei abordări de tip „Echipa Europa”. Aceasta va contribui, de asemenea, la promovarea unei tranziții echitabile, verzi și digitale în ambele regiuni prin sprijinirea lanțurilor valorice locale, a creșterii economice, a dezvoltării umane, a rezilienței în materie de sănătate și a locurilor de muncă decente, promovând în același timp cooperarea în ceea ce privește transformarea digitală, educația, mediul de afaceri responsabil din punct de vedere social, transporturile, lanțurile de aprovizionare durabile, inclusiv ale materiilor prime critice, eficiența energetică, tehnologiile sigure și durabile cu emisii scăzute de dioxid de carbon, adaptarea la schimbările climatice și apa, printre altele.

13. Recunoscând că tripla criză planetară, și anume schimbările climatice, pierderea biodiversității și poluarea, necesită un parteneriat UE-ALC consolidat privind tranziția verde, Consiliul subliniază importanța intensificării dialogului, a consolidării cadrelor de reglementare, a educației în domeniul climei, a cercetării și inovării, precum și a investițiilor, având în vedere potențialul semnificativ de cooperare în direcția unor economii neutre din punct de vedere climatic și favorabile naturii.

Punerea în aplicare deplină și efectivă a Acordului de la Paris, inclusiv prin menținerea posibilității de a atinge obiectivul de 1,5 °C, precum și a Convenției privind diversitatea biologică și a Cadrului global pentru biodiversitate de la Kunming-Montreal, a Cadrului global privind substanțele chimice, a Convenției ONU pentru combaterea deșertificării (UNCCD), a Agendei de acțiune în domeniul apei a Conferinței ONU din 2023 privind apa și a Tratatului privind marea liberă, precum și negocierile în curs privind un instrument internațional obligatoriu din punct de vedere juridic privind poluarea cu materiale plastice, sub președinția Peruului și a Ecuadorului, rămân obiective comune esențiale. UE va colabora cu partenerii ALC pentru a stabili un angajament global de a tripla capacitatea de energie din surse regenerabile și de a dubla eforturile în materie de eficiență energetică la nivel mondial până în 2030. Recunoscând rolul esențial al pădurii tropicale amazoniene și importanța combaterii defrișărilor atât în Amazonia, cât și în alte zone împădurite, Consiliul salută Declarația de la Belém adoptată de Organizația Tratatului de Cooperare Amazoniană (ACTO) în august 2023 și reconfirmă că este esențial să se colaboreze cu țările partenere pentru a aborda în comun cauzele profunde ale defrișărilor și ale degradării pădurilor, în special în contextul regulamentului UE privind lanțurile de aprovizionare care nu implică defrișări. Consiliul încurajează acțiunile și angajamentele pentru protecția, conservarea, refacerea și utilizarea durabilă a oceanelor în vederea Conferinței „Oceanul nostru” de la Atena din aprilie 2024 și a celei de a treia Conferințe a ONU privind oceanele, găzduită de Costa Rica și Franța la Nisa în iunie 2025. UE este pregătită să colaboreze cu partenerii ALC pentru a accelera acțiunile pentru apă curată și salubritate pentru toți, precum și pentru a promova gestionarea integrată a resurselor de apă. Ținând cont de responsabilitatea ambelor continente pentru securitatea alimentară mondială pe termen lung, UE va coopera cu ALC pentru a spori reziliența și sustenabilitatea sistemelor de producție alimentară și va utiliza mecanisme de dialog și cooperare, inclusiv în cercetare, printre altele pentru a promova gestionarea durabilă a îngrășămintelor și a pesticidelor și pentru a îmbunătăți sănătatea solului.

14. UE se angajează să colaboreze cu partenerii ALC pentru a promova un model responsabil, centrat pe factorul uman și bazat pe drepturi, de transformare digitală incluzivă, care să garanteze protecția datelor cu caracter personal și a vieții private ca drepturi fundamentale, să sporească conectivitatea digitală și securitatea cibernetică sigure și universale, să sprijine un internet liber, deschis și de încredere, să promoveze convergența politicii digitale și eliminarea decalajelor digitale, nu în ultimul rând a decalajului digital de gen, și să încurajeze dezvoltarea și utilizarea demne de încredere a inteligenței artificiale. Aceste domenii de acțiune sunt abordate de Alianța digitală UE-ALC, care rămâne deschisă tuturor țărilor ALC interesate, pe baza valorilor comune, și în declarația sa comună din iulie 2023. Consiliul salută primul dialog biregional UE-ALC privind politica digitală din noiembrie 2023 ca o etapă importantă. Pentru a promova punerea în aplicare a Alianței digitale UE-ALC, UE va lucra în cadrul Echipei Europa și utilizând platforma Digital4Development (D4D). Consiliul așteaptă cu interes inaugurarea centrului regional Copernicus din Panama și extinderea cablului din fibră optică BELLA, construind o conectivitate magistrală digitală securizată.

15. Consiliul subliniază importanța pe care ambele regiuni o atribuie justiției sociale și recomandă intensificarea eforturilor comune de promovare a coeziunii sociale, a egalității de gen, a combaterii inegalităților și a discriminării pe orice motiv, precum și a prevenirii și eradicării violenței sexuale și bazate pe gen, inclusiv atunci când aceasta are loc prin utilizarea tehnologiei sau este facilitată de aceasta. Consiliul subliniază, de asemenea, necesitatea de a promova emanciparea economică a femeilor și de a facilita creșterea incluzivă, care să abordeze diferitele nevoi și să ofere șanse egale tinerilor, popoarelor indigene, persoanelor de origine africană, persoanelor LGBTI, persoanelor în vârstă și persoanelor cu handicap. UE este pregătită să ducă mai departe lucrările legate de parteneriatul biregional în ceea ce privește reziliența sistemelor de sănătate și fabricarea locală de vaccinuri, precum și inițiativa regională „Echipa Europa” privind societățile favorabile incluziunii și egale. Consiliul recunoaște necesitatea unei largi participări la realizarea justiției sociale și subliniază importanța participării și consultării societății civile în toate sectoarele.

16. Consiliul subliniază importanța continuării sprijinului și a eforturilor de promovare pentru abordarea crizelor umanitare cu impact asupra ALC. Recunoscând că regiunea ALC este una dintre regiunile cele mai expuse la dezastre naturale, UE salută intensificarea cooperării generale în domeniul pregătirii pentru dezastre și al gestionării riscurilor de dezastre, precum și schimbul de bune practici între UE și regiunea ALC, care urmează să fie oficializate printr-un memorandum de înțelegere privind aceste aspecte între UE și organismele interguvernamentale regionale relevante și țările din ALC.

17. Consiliul solicită consolidarea cooperării UE-ALC în domeniul justiției și securității la toate nivelurile, ca o chestiune prioritară, pentru a aborda provocările multiple și din ce în ce mai semnificative reprezentate de criminalitatea organizată transnațională, care au un impact negativ pe ambele părți ale Atlanticului. Printre acestea se numără rețelele infracționale cu risc ridicat, drogurile, armele de foc și traficul de persoane, precum și corupția, infracțiunile financiare și împotriva mediului, amenințările hibride, inclusiv criminalitatea cibernetică, dezinformarea și acțiunile străine de manipulare a informațiilor și ingerințele străine. Pe baza activității comune de succes din cadrul parteneriatului UE-ALC privind justiția și securitatea și ținând seama de declarația UE-CLASI (Comitetul latino-american pentru securitate internă) din 28 septembrie 2023 și de etapa II ambițioasă a programului EL PAcCTO, inițiativa „Echipa Europa” privind securitatea și justiția ar trebui dezvoltată în continuare. Având în vedere abordarea mai holistică pe care țările ALC o adoptă pentru a aborda provocările în materie de securitate, UE se angajează să intensifice cooperarea cu partenerii ALC în lupta împotriva criminalității organizate transnaționale, pe baza statului de drept și a unui nivel ridicat de protecție a drepturilor fundamentale, să combată factorii motivaționali legați de profit, să reducă cererea și oferta de droguri, să prevină criminalitatea, precum și să promoveze consolidarea capacității instituționale și standarde comune. Consiliul așteaptă cu interes viitoarea reuniune la nivel înalt a Mecanismului de coordonare și cooperare UE-CELAC în materie de droguri din 2024.

18. În ceea ce privește securitatea și apărarea, Consiliul salută participarea țărilor ALC la misiunile și operațiile din cadrul politicii de securitate și apărare comune (PSAC) a UE, încurajează mai multe activități comune, cum ar fi în contextul prezențelor maritime coordonate ale UE în Golful Guineei, precum și un dialog consolidat cu partenerii ALC cu privire la chestiuni legate de PSAC, cum ar fi dialogurile cu Columbia și cu Chile.

19. Recunoscând rolul esențial al cercetării și inovării în abordarea provocărilor comune, cum ar fi dubla tranziție, sănătatea mondială și alte domenii prioritare, Consiliul solicită continuarea și consolidarea dialogului biregional prin intermediul Inițiativei comune UE-CELAC privind cercetarea și inovarea prin actualizarea foii de parcurs strategice privind cercetarea și inovarea, inclusiv în ceea ce privește știința deschisă și consolidarea rolului centrelor de cercetare. Consiliul reamintește importanța intensificării cooperării în domeniul învățământului superior, care le permite studenților, personalului academic și cercetătorilor din ambele regiuni să beneficieze de mobilitate și de oportunități similare și subliniază că alianțele universităților europene ar putea fi parteneri relevanți pentru a dezvolta în continuare cooperarea cu omologii CELAC, pe baza oportunităților de cooperare internațională disponibile. Consiliul subliniază că inițiativele interpersonale ar trebui să rămână în centrul parteneriatului UE-ALC și invită toți partenerii să utilizeze pe deplin oportunitățile oferite de Erasmus+, Orizont Europa și de acțiunile Marie Skłodowska-Curie.

20. Salutând discuțiile din cadrul Forumului UE-ALC „Parteneri pentru schimbare”, care include tinerii, societatea civilă și autoritățile locale, precum și masa rotundă de afaceri organizată înaintea summitului și luând act de recomandările acestora, Consiliul recunoaște contribuția importantă pe care societatea civilă o aduce la parteneriatul biregional și solicită aprofundarea și structurarea dialogului cu tinerii, organizațiile societății civile, sectorul privat, syndicatele și autoritățile locale. Consiliul subliniază importanța unei implicări depline a societății civile și a tineretului în toate dimensiunile parteneriatului cu ALC. Consiliul salută și sprijină rolul activ jucat de Adunarea Parlamentară Euro-Latinoamericană (EuroLat), de Fundația internațională UE-ALC, precum și de grupurile de reflecție și de mediul academic. Eforturile de diplomatie publică ale UE, diplomazia culturală și promovarea relațiilor culturale UE-ALC sunt, de asemenea, priorități importante. În acest sens, participarea pentru prima dată a UE în calitate de oaspete de onoare la Târgul internațional de carte de la Guadalajara, Mexic, în perioada 25 noiembrie-3 decembrie 2023, va reprezenta o etapă importantă.